

ग्रामपंचायतींच्या दैनंदिन कामकाजातील
माहितीच्या संकलनास्तव (Database)
व Digitization साठी “संग्राम सॉफ्ट”
हे सॉफ्टवेअर दि.१ एप्रिल, २०१३ पासून
राज्यात लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संग्राम-२०१३/प्र.क्र. ५०/संग्राम कक्ष
बांधकाम भवन, मझबान रोड,
मुंबई - ४०० ००१
तारीख: ३० मार्च, २०१३

वाचा §

१) शासन निर्णय क्रमांक: व्हीपीएम-२०११/ प्र.क्र.६/ पंरा-३/ दि.२६ एप्रिल, २०११
व दि. ३० एप्रिल, २०११

प्रस्तावना §

राज्यातील सर्व पंचायती राज संस्थांच्या कारभारात एकसूत्रता व पारदर्शकता आणण्यासाठी ई-पंचायत या मिशनमोड कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

२. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ चे कलम १७६ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे ग्रामपंचायतीच्या दैनंदिन कामकाजाच्या प्रयोजनार्थ मुंबई ग्रामपंचायत अंदाजपत्रक व हिशेब नियम १९५९ हे सर्व ग्रामपंचायतींना दि.११ सप्टेंबर, १९५९ पासून लागू करण्यात आले असून या नियमांनुसार ग्रामपंचायतीचे कामकाज व दप्तर जतनासाठी नमुना क्र. १ ते नमुना क्र. २७ वापरात आहेत.

ग्रामपंचायतींच्या दैनंदिन कारभाराशी निगडित दप्तर व अभिलेखे यांचे digitization करण्यासाठी ई-पंचायत प्रकल्पाची अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून कार्यरत असलेल्या महाऑनलाईनच्या संग्राम कक्ष, राज्यस्तर यांचेमार्फत ग्रामपंचायतीच्या १ ते २७ नमुने तसेच विविध

प्रमाणपत्रे व अहवाल यांचा समावेश असलेले “संग्राम सॉफ्ट” नावाचे सॉफ्टवेअर विकसित करण्यात आले आहे.

“संग्राम सॉफ्ट” चे वैशिष्ट्ये व महत्त्व खालील प्रमाणे आहे

- i. ग्रामपंचायत दफ्ताराचे १ ते २७ नमुने तसेच ग्रामपंचायतीकडून देण्यात येणारे दाखले § प्रमाणपत्रे, मासिक/ग्रामसभा नोटीस, इतिवृत्ते तसेच, तालुका, जिल्हा, विभाग व राज्यस्तरावर देखरेख व नियंत्रणासाठी ग्रामपंचायतीकडून आवश्यक असलेले विविध प्रकारचे अहवाल यांचा समावेश “संग्राम सॉफ्ट” मध्ये आहे.
- ii. “संग्राम सॉफ्ट” हे सॉफ्टवेअर ऑनलाईन/ऑफलाईन या दोन्ही स्वरूपात वापरण्यायोग्य आहे.
- iii. या सॉफ्टवेअर मध्ये आवश्यक त्या नमुन्यात नोंदी केल्याने राज्यातील सर्व ग्रामपंचायतींच्या माहितीचे संकलन होऊन Database तयार होणार आहे. सदर माहिती महाऑनलाईनमार्फत State Data Centre ला संकलीत होऊन या माहितीचा भविष्यातही e-Governance च्या विविध प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी वापर होणार आहे. तसेच विविध योजनांच्या अंमलबजावणी तथा पर्यवेक्षणासाठी आवश्यक असलेली DataBank ही संग्राम सॉफ्टमुळे तयार होणार आहे.

उपरोक्त सर्व बाबींचा विचार करुन ग्रामपंचायत स्तरावरील दैनंदिन कारभाराचे दफ्तर व अभिलेख्यांचे digitization करणे व माहितीचे संकलन करण्यासाठी शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय§

१. राज्यातील सर्व ग्रामपंचायतींच्या दैनंदिन कारभाराशी निगडीत १ ते २७ नमुन्यातील माहिती व इतर अभिलेख्यांचे digitization द्वारे संकलन करुन माहितीकोष (Database) तयार करण्यासाठी सर्व माहिती “ संग्राम सॉफ्ट ” या आज्ञावलीमध्ये भरणे दि. १ एप्रिल, २०१३ पासून या शासन निर्णयाद्वारे अनिवार्य करण्यात येत आहे.

२. या सॉफ्टवेअरमध्ये संकलित केलेल्या माहितीच्या आधारे ग्रामीण भागातील नागरिकांना हवे असलेले दाखले प्रमाणपत्रे या संगणकीय प्रणालीद्वारे देण्यात यावे.
३. संग्राम सॉफ्टचे प्रत्येक ग्रामपंचायतीमध्ये installation व वापराबाबतचे प्रशिक्षण तसेच देखभाल व नियंत्रणासाठी अधिकारी व कर्मचारी आणि डेटा एन्ट्री ऑपरेटर यांना प्रशिक्षण देण्याची संपूर्ण जबाबदारी महाऑनलाईनची असून सदरील प्रशिक्षण तातडीने पूर्ण करणे त्यांचेवर बंधनकारक आहे.
४. संग्राम सॉफ्ट आज्ञावली online व offline या दोन्ही स्वरूपात वापरणे शक्य असल्याने Network उपलब्ध नसल्यास किंवा internet वापराची बचत करावयाची असल्यास त्यावेळी आवश्यक ती माहिती Offline स्वरूपात भरण्यात यावी व तदनंतर online स्वरूपात Database मध्ये अद्यावत करण्यात यावी.
५. संग्रामसॉफ्टद्वारे ग्रामपंचायत स्तरावरील माहितीचे State Data Centre च्या Server वर संकलन करण्यात येईल. या संकलित माहितीचे व्यवस्थापन महाऑनलाईन करेल त्यासाठी आवश्यक ती पुढील कार्यवाही महाऑनलाईनने त्वरीत पूर्ण करावी. तथापि या संपूर्ण माहितीचे स्वामित्व ग्रामविकास विभागाकडे असेल.
६. दिनांक १ एप्रिल २०१३ पासून ग्रामपंचायतीच्या दैनंदिन कामकाजाची माहिती संग्राम सॉफ्ट मधील नमुन्यांमध्ये नियमितपणे भरणे बंधनकारक करण्यात येत आहे. तसेच जुन्या आवश्यक अभिलेख्यांच्या नोंदी करण्याचे काम दिनांक ३० जून २०१३ च्या आत पूर्ण करणे अनिवार्य आहे. विविध अभिलेख्यांच्या आधारे संग्राम सॉफ्टवेअर मध्ये भरण्यात येणाऱ्या सर्व माहितीची सत्यता (Validation) पडताळण्याची जबाबदारी संबंधित ग्रामसेवकांची राहिल. यावर देखरेख व नियंत्रण करण्याची जबाबदारी संबंधित विस्तार अधिकारी (पंचायत) यांची असेल.
७. संग्राम सॉफ्ट या संगणक प्रणालीत भरण्यासाठी आवश्यक ती दैनंदिन माहिती, दप्तर व अभिलेख संगणक परिचालकांना उपलब्ध करून देण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित ग्रामसेवकांची असेल अन्यथा ते शिस्तभंगविषयक कारवाईस पात्र असतील. सदरील माहिती, दप्तर व अभिलेख

ग्रामसेवकांकडून संगणक परिचालकाला उपलब्ध होण्यास अडचण निर्माण झाल्यास उपरोक्त अडचण विस्तार अधिकारी (पंचायत) यांनी तात्काळ दूर करून अभिलेखे उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही करावी अन्यथा तेही याबाबत कारवाईस पात्र राहतील.

८. पंचायत समिती अंतर्गत प्रत्येक ग्रामपंचायतीत उपरोक्त कामे विहीत कालावधीत पूर्ण करून नागरिकांना सेवा उपलब्ध करून देण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित पंचायत समितीच्या गट विकास अधिकार्यांची राहिल. यासाठी गट विकास अधिकारी यांनी ग्रामसेवकांच्या प्रत्येक बैठकीत या कामाचा नियमितपणे आढावा घ्यावा.
९. संग्राम सॉफ्ट द्वारे Database मध्ये संकलित झालेल्या माहितीमध्ये कोणताही फेरफार/बदल महाऑनलाईन अथवा त्यांनी पुरविलेले कर्मचारी करणार नाहीत. तसेच या संकलित झालेल्या माहितीची गुप्तता महाऑनलाईन राखेल आणि कोणतीही माहिती ग्रामविकास विभागाने प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीखेरीज कोणालाही उपलब्ध करून देणार नाही.
१०. संग्राम सॉफ्टमध्ये कालानुरूप वेळोवेळी आवश्यक असणारे कोणतेही बदल महाऑनलाईनने ग्रामविकास विभागाच्या लिखित पूर्व परवानगी शिवाय करू नये.
११. संग्राम सॉफ्टमध्ये ग्रामपंचायतीचे दैनंदिन कामकाजावर नियंत्रण व देखरेख करण्यासाठी विविध स्तरांवर (राज्य, विभाग, जिल्हा, तालुका व ग्रामस्तर) आवश्यक असलेले Dashboards उपलब्ध आहेत. त्यांचा वापर करून वेळोवेळी सर्व संबंधित अधिका-यांनी ग्राम पंचायतीच्या कारभारावर देखरेख व नियंत्रण ठेवावे.
१२. या सॉफ्टवेअरच्या वापराबाबतचा वेळोवेळी आढावा घेण्याची व यासंदर्भात उदभवणाऱ्या अडचणी दूर करण्याची जबाबदारी प्रामुख्याने उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत) यांची राहिल.
१३. “संग्राम सॉफ्ट” चे वैशिष्ट्ये व महत्त्व लक्षात घेता या सॉफ्टवेअरच्या वापरामुळे ग्रामपंचायत प्रशासनात दूरगामी परिणाम अपेक्षित असून या प्रणालीच्या यशस्वी अंमलबजावणीची संपूर्ण जबाबदारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०४०११०५६२४७७२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(एस.एस.संधू)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव
- २) मा.प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय
- ३) मा. मुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव
- ५) शासनाचे मुख्य सचिव
- ६) सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव मंत्रालयीन प्रशासकिय विभाग (सर्व)
- ७) सचिव, माहिती, तंत्रज्ञान, मंत्रालय मुंबई,
- ८) सर्व विभागीय आयुक्त,
- ९) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १०) राज्य सूचना विज्ञान अधिकारी राष्ट्रीय सूचना केंद्र, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ११) सर्व सहसचिव/ उपसचिव (ग्रामविकास)
- १२) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १३) सर्व जिल्हा परिषदांचे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १४) प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा सर्व
- १५) मा.मंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव
- १६) मा. राज्यमंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव
- १७) सर्व जिल्हा परिषदांचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, (पंचायत/सा.प्र.वि)
- १८) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी,
- १९) मुख्य कार्यचालन अधिकारी, महाऑनलाईन,
- २०) स्वीय सहायक (प्रधान सचिव(ग्रा.वि)) मा.प्रधान सचिव (ग्रा.वि.) यांचे अवलोकनार्थ
- २१) निवड नस्ती, संग्राम कक्ष, ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग